

**Chambre
des Représentants**

**Kamer
der Volksvertegenwoordigers**

15 FÉVRIER 1949.

15 FEBRUARI 1949.

PROJET DE LOI

approuvant la convention sur les Assurances Sociales entre la Belgique et l'Italie, signée à Bruxelles, le 30 avril 1948.

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DU TRAVAIL ET DE LA PREVOYANCE SOCIALE (1)**

PAR M. DIEUDONNE.

MESDAMES, MESSIEURS,

Cette convention s'insère dans le cadre d'une série d'accords bilatéraux intervenus ou à intervenir entre la Belgique et certains autres pays tels, notamment, le Grand-Duché de Luxembourg, les Pays-Bas et la France.

Si la convention qui fait l'objet de nos présentes préoccupations n'intéresse qu'un nombre restreint de Belges (une centaine au maximum de nos compatriotes sont occupés en Italie), elle vise, par contre, à doter d'un statut de sécurité sociale, un nombre appréciable de travailleurs italiens occupés chez nous. Qu'on en juge :

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de overeenkomst betreffende de Sociale Verzekeringen tussen België en Italië, op 30 April 1948 te Brussel ondertekend.

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE ARBEID
EN DE SOCIALE VOORZORG (1) UITGEBRACHT**

DOOR HEER DIEUDONNE.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Deze overeenkomst neemt haar plaats in in de reeks bilaterale akkoorden die werden of nog zullen worden gesloten tussen België en sommige andere landen, en onder meer met het Groothertogdom Luxemburg, Nederland en Frankrijk.

Indien de overeenkomst welke wij thans bespreken, slechts van belang is voor een klein aantal Belgen (ten hoogste een honderdtal van onze landgenoten zijn in Italië tewerkgesteld), dan wil zij, integendeel, een statuut van maatschappelijke zekerheid schenken aan een aanzienlijk aantal bij ons tewerkgestelde Italiaanse arbeiders. Men oordele zelf :

(1) Composition de la Commission : MM. Heyman, président; Bertrand, De Paepe, Gillès de Pélichy, Kofferschläger, Moriau, Peeters, Scheere, Van den Daele, Vergels, Verhamme, Willot. — Mme Blume-Grégoire, Dedoyard, De Keuleneir, Dieudonné, Gailly, Leburton, Major, Spinoy. — Dejace, Glineur. — Masquelier, Van Glabbeke.

Voir :
15 : Projet de loi

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Heyman, voorzitter; Bertrand, De Paepe, Gillès de Pélichy, Kofferschläger, Moriau, Peeters, Scheere, Van den Daele, Vergels, Verhamme, Willot. — Mevr. Blume-Grégoire, Dedoyard, De Keuleneir, Dieudonné, Gailly, Leburton, Major, Spinoy. — Dejace, Glineur. — Masquelier, Van Glabbeke.

Zie :
15 : Wetsontwerp.

30 juin 1947	20.127
31 juillet 1947	20.891
31 Août 1947	21.518
30 septembre 1947...	22.113
31 octobre 1947	24.104
30 novembre 1947...	27.257
31 décembre 1947...	29.957
31 janvier 1948	33.061
29 février 1948	35.195
31 mars 1948	36.706
30 avril 1948	36.973
31 mai 1948	38.687
30 juin 1948	39.103
31 juillet 1948	40.225
31 août 1948	41.543

Nous ne céderons pas à la tentation de commenter ces chiffres car nous n'avons pas, en ce moment, à discuter notre politique en matière de main-d'œuvre étrangère.

**

Votre Commission n'a guère discuté le projet et l'a adopté à l'unanimité.

Un membre a posé la question suivante : quelle est la situation des ouvriers italiens expulsés du pays pour des raisons d'ordre politique ?

Lorsque le salarié est bénéficiaire d'une pension fixée selon les règles libellées à l'article 9 (*prorata temporis*), il est indifférent qu'il habite dans l'un ou l'autre pays. La partie de la pension due par le pays qu'il quitte lui sera payée dans le pays où il va.

Aucune règle n'est prévue qui s'opposerait à ce que le bénéficiaire puisse exciper de la période d'occupation dans un pays même s'il en a été expulsé.

Si le salarié, renonçant au bénéfice de l'article 9 est bénéficiaire d'une pension à charge d'un pays *seulement* et qu'il se rend dans l'autre pays, les conditions de résidence ou de ressources prévues par la législation du pays débiteur restent applicables (art. 11) pour la pension ou pour l'élément constitutif de la pension dont il s'agit.

Un autre membre a posé la question suivante :

« Il sen ble bien que parmi les mineurs italiens, surtout, » beaucoup arrivent dans notre pays alors qu'ils sont frap- » pés par la tuberculose avant de franchir notre frontière. » Il en résulte un accroissement de charge pour notre ré- » gime de Sécurité Sociale. Certaines constatations sem- » blent constituer des preuves de cet état de chose. Ne » conviendrait-il pas de soumettre les travailleurs étran- » gers à un contrôle médical préalable à leur embau- » chage ? »

C'est notre régime d'assurance-maladie qui doit supporter la charge. Du point de vue social, les conditions d'oc-

30 Juni 1947...	20.127
31 Juli 1947...	20.891
31 Augustus 1947	21.518
30 September 1947...	22.113
31 October 1947	24.104
30 November 1947...	27.257
31 December 1947...	29.957
31 Januari 1948...	33.061
29 Februari 1948	35.195
31 Maart 1948	36.706
30 April 1948	36.973
31 Mei 1948	38.687
30 Juni 1948	39.103
31 Juli 1948	40.225
31 Augustus 1948	41.543

Wij zullen niet toegeven aan de verleiding om die cijfers toe te lichten, want wij moeten hier op dit ogenblik niet onze politiek inzake vreemde arbeidskrachten bespreken.

**

Uw Commissie heeft het ontwerp niet lang besproken en het eenparig aangenomen.

Een lid heeft volgende vraag gesteld : welk is de toestand van de Italiaanse arbeiders die om politieke redenen uit het land zijn gezet ?

Wanneer de loontrekkende recht heeft op een pensioen vastgesteld volgens de regelen van artikel 9 (*prorata temporis*), dan is het onverschillig of hij in het ene of in het andere land woont. Het gedeelte van het pensioen dat verschuldigd is door het land dat hij verlaat, zal hem betaald worden in het land waarheen hij zich begeeft.

Er is geen enkele regel voorzien die er zich zou tegen verzetten dat de rechthebbende zich zou beroepen op de periode van tewerkstelling in een land, zelfs indien hij er uit werd verdreven.

Indien de loontrekkende, die afziet van het genot van artikel 9, een pensioen geniet ten laste van slechts één land en zich naar het andere land begeeft, dan blijven de door de wetgeving van het land-schuldenaar voorziene verblijf- of inkomstenvoorwaarden van toepassing (art. 11) voor het pensioen of voor het bestanddeel van het pensioen waarover het gaat.

Een ander lid stelde volgende vraag :

« Het schijnt dat er hoofdzakelijk onder de Italiaanse mijnwerkers, vele zijn, die in ons land aankomen, » wanneer zij reeds door tuberculose waren aangetast, » vooraleer zij onze grens overstaken. Daaruit vloeit een » aanzienlijke lastentoename voor ons stelsel van Maatschappelijke Zekerheid voort. Zekere vaststellingen » schijnen het bewijs daarvoor te leveren. Zou het niet » gepast zijn, de vreemde arbeiders aan een medisch » onderzoek te onderwerpen vóór hun dienstneming. »

De last dient overgenomen door ons stelsel van verzekering tegen ziekte. Van een maatschappelijk standpunt

trois générales doivent être les mêmes pour les nationaux et pour les étrangers, pour respecter l'esprit des conventions internationales.

L'arrêté organique de l'assurance-maladie-invalidité tel qu'il vient d'être modifié, introduit dans le régime belge le droit pour l'organisme assureur de rechercher l'origine de l'affection qui vaut au même titre pour les étrangers.

Lorsqu'il s'agit de l'octroi des indemnités d'invalidité résultant d'une maladie, la convention stipule que l'invalidité constatée moins d'un an après l'arrivée du travailleur dans un pays ne donne lieu à aucune prestation en espèce de la part de ce pays.

Il faut donc distinguer entre les prestations de l'assurance-maladie et celles de l'assurance-invalidité.

**

Voici un tableau comparatif des deux législations :

Italie :

A. — législation sur l'assurance générale invalidité, vieillesse et survie;

législation et contrats collectifs du travail sur l'assurance et sur l'assistance en cas de maladie;

législation sur l'assurance contre la tuberculose.

B. — législation sur les allocations familiales.

C. — législation sur les assurances contre les accidents du travail et les maladies professionnelles.

D. — législation sur l'assurance contre le chômage involontaire par manque de travail.

Belgique :

A. — législation relative à l'assurance maladie-invalidité;

législation relative à l'assurance des ouvriers et des employés en vue de la vieillesse et du décès prématuré;

législation spéciale relative au régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés.

législation des allocations familiales relatives aux salariés.

législation relative aux accidents du travail;
législation relative aux maladies professionnelles.

législation relative au soutien des chômeurs involontaires.

uit dienen de algemene toekenningsvoorwaarden dezelfde te zijn voor de inheemsen en voor de vreemdelingen, ten einde de geest van de internationale overeenkomsten na te komen.

Het organiek besluit van de verzekering tegen ziekte en invaliditeit zoals het onlangs werd gewijzigd, voert in het Belgisch stelsel het recht in, dat aan de verzekeringsinrichting toekomt, de oorsprong van de kwaal te onderzoeken. Dat recht geldt evenzeer voor de vreemdelingen.

Wanneer het gaat over de verlening van invaliditeitsvergoedingen, die uit ziekte voortkomen, bepaalt de overeenkomst, dat de invaliditeit, die binnen één jaar na de aankomst van de arbeiders in een land wordt vastgesteld, vanwege dit land tot geen geldelijke tussenkomst aanleiding geeft.

Er dient dus een onderscheid gemaakt tussen de prestaties van de verzekering tegen ziekte en die van de verzekering tegen invaliditeit.

**

Onderstaande tabel vergelijkt beide wetgevingen :

Italië :

A. — wetgeving betreffende de algemene verzekering tegen invaliditeit, ouderdom en overleving;

wetgeving en collectieve arbeidscontracten betreffende de verzekering en de steun in geval van ziekte;

wetgeving betreffende de verzekering tegen tuberculose.

B. — wetgeving betreffende de gezinstoelagen.

C. — wetgeving betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen en de beroepsziekten.

D. — wetgeving betreffende de verzekering tegen de onvrijwillige werkloosheid bij gebrek aan werk.

België :

wetgeving betreffende de verzekering tegen ziekte-invaliditeit;

wetgeving betreffende de verzekering van de werklinden en bedienden tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood;

speciale wetgeving betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers en ermee gelijkgestelden.

wetgeving betreffende de gezinstoelagen in verband met de loontrekenden.

wetgeving betreffende de arbeidsongevallen;
wetgeving betreffende de beroepsziekten.

wetgeving betreffende de steun aan de onvrijwillig werklozen.

Ce tableau, nous semble-t-il, ne nécessite guère de commentaires. Il souligne la similitude presque absolue des deux législations. Il n'y a que notre législation sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés qui échappe à la règle.

**

Deze tabel lijkt ons geen commentaar te vergen. Zij toont de bijna volkomen gelijkheid aan van beide wetgevingen. Alleen onze wetgeving betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers en ermee gelijkgestelden wijkt van de regel af.

**

Soulignons que la réciprocité ne peut jouer que pour les services organisés dans les deux pays. Le tableau ci-dessus traduit ce principe.

Exception faite en ce qui concerne les mineurs et assimilés. Le paragraphe 2 de l'article 9 dispose :

« Qu'en l'absence, en Italie, de régime spécial sur la retraite des ouvriers mineurs, pourront seuls être totalisés avec les périodes accomplies sous le régime spécial belge, les services effectués dans les mines italiennes qui auront pu être déterminés en conformité d'accords techniques à intervenir entre les autorités suprêmes des deux pays.

» Sont considérées comme mines, pour l'application de la présente convention, les exploitations italiennes qui seraient assujetties à la législation spéciale belge si elles étaient situées en Belgique. »

**

On nous saura sans doute gré d'avoir, sous forme de Questions et Réponses, essayé de caractériser les dispositions essentielles de la convention.

QUESTION :

Quel sera, à l'âge de la retraite, le sort réservé à un travailleur qui aura été occupé successivement pour l'un et pour l'autre des deux pays signataires de la convention ? Sa pension sera-t-elle payée, partie par l'un des pays, partie par l'autre ou totalement par le pays dans lequel il réside au moment où il demande sa pension ?

RÉPONSE :

Les périodes d'assurance sont totalisées à la condition qu'elles ne se superposent pas, pour se rendre compte si les conditions d'octroi exigées dans chacun des pays sont remplies (par. 1 et 2 de l'art. 9).

Les droits ainsi déterminés, chacune des institutions nationales d'assurance liquide la pension « *prorata temporis* » des services effectués dans chaque pays (par. 3 de l'art. 9).

QUESTION :

Qu'arrive-t-il si, étant pensionné dans l'un des deux pays, l'intéressé va habiter dans l'autre pays ?

RÉPONSE :

On peut appliquer à cette question la réponse faite au sujet d'étrangers qui seraient expulsés de l'un des deux pays pour des raisons d'ordre politique.

Laten we er op wijzen, dat de wederkerigheid slechts geldt voor de in beide landen tot stand gebrachte diensten. Bovenstaande tabel bekrachtigt die bevestiging, behalve voor de mijnwerkers en ermee gelijkgestelden.

Paragraaf 2 van artikel 9 bepaalt :

« Bij ontstentenis in Italië van het speciaal regime betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers, kunnen slechts de in de Italiaanse mijnen volbrachte diensten, die in overeenstemming met technische akkoorden tussen de hoogste overheden van beide landen te nemen, met de onder het Belgisch speciaal regime volbrachte perioden worden bijeengesteld.

» De Italiaanse ontginningen welke aan de speciale Belgische wetgeving zouden onderworpen zijn, indien deze in België waren gelegen, worden voor de toepassing van deze overeenkomst als mijnen beschouwd. »

**

Men zal ongetwijfeld onze poging om de voornaamste bepalingen van de overeenkomst onder de vorm van vragen en antwoorden te kenschetsen, welkom heten.

VRAAG :

Welk zal het lot zijn van een arbeider, die de pensioensleeftijd heeft bereikt, wanneer hij achtereenvolgens werkzaam zal zijn geweest voor een van beide landen, die de overeenkomst hebben ondertekend ? Zal zijn pensioen worden uitgekeerd, deels door een van beide landen, deels door het ander, of in het geheel door het land, waarin hij verblijft op het tijdstip, waarop hij zijn pensioensaanvraag indient ? ~

ANTWOORD :

De verzekeringstermijnen worden bijeengesteld op voorwaarde, dat zij geen tweemaal worden aangerekend, om zich rekenschap er van te geven of de toekenningsvooraarden in beide landen zijn vervuld (§ 1 en 2 van art. 9).

Wanneer de rechten aldus bepaald zijn, vereffent elke nationale verzekeringsinrichting het pensioen « *prorata temporis* » van de in ieder land verstrekte diensten (par. 3 van art. 9).

VRAAG :

Wat gebeurt er indien de in een van beide landen gepensioneerde in het ander land gaat wonen ?

ANTWOORD :

Op die vraag kan het antwoord worden toegepast dat werd gegeven in verband met vreemdelingen die om politieke redenen uit een van beide landen zouden worden gezet.

QUESTION :

Un ouvrier belge occupé en Italie contracte là-bas une affection. Il bénéficie du régime italien en matière d'assistance en cas de maladie. Cet ouvrier décide de rentrer en Belgique pour y terminer son existence; lorsqu'il sera rentré au pays, qui l'indemnisera et sur quelle base: assurance-maladie belge ou italienne?

RÉPONSE :

L'institution italienne sera débitrice et les prestations accordées seront conformes à la législation italienne si le bénéficiaire se soumet aux prescriptions de cette législation.

QUESTION :

Qu'arrive-t-il si l'âge de la retraite diffère d'un pays à l'autre? Quel est celui qui sera pris en considération pour l'octroi des dispositions de la législation sur le régime de retraite à un travailleur belge occupé en Italie ou à un travailleur italien occupé en Belgique?

RÉPONSE :

Compte tenu de la totalisation des périodes d'assurance, les droits d'un assuré sont établis au regard de l'une ou l'autre législation, au fur et à mesure qu'il remplit les conditions de l'une ou de l'autre de ces législations. (Art. 10).

QUESTION :

Si un travailleur réunit les conditions pour pouvoir bénéficier de la totalité des avantages de la législation en matière de pension de retraite dans un pays et la totalité ou une partie des avantages de la législation similaire dans l'autre pays contractant, le cumul est-il autorisé?

RÉPONSE :

Oui, en vertu du droit d'option qui lui est reconnu par l'article 11.

QUESTION :

Les prestations prévues à l'article 5 seront-elles payées au bénéficiaire par l'organisme belge si l'intéressé est rentré en Italie, par l'organisme italien si l'intéressé est rentré en Belgique?

RÉPONSE :

Oui, pour autant qu'il s'agisse des seules prestations visées par le dit article 5, lequel précise, d'ailleurs, qu'elles seront servies quel que soit l'Etat où l'intéressé réside.

VRAAG :

Een Belgisch arbeider die in Italië werkzaam is, doet aldaar een kwaal op. Hij geniet het voordeel van het Italiaans stelsel in zake hulpverlening in geval van ziekte. Die arbeider besluit naar België terug te keren om er zijn bestaan te eindigen. Wie zal hem na zijn terugkeer in België vergoeden en op welke grondslag? Op grond van de Belgische of van de Italiaanse verzekering tegen ziekte en invaliditeit?

ANTWOORD :

De Italiaanse instelling is schuldenaars en de toegekende prestaties stemmen overeen met de Italiaanse wetgeving, indien de rechthebbende zich aan de voorschriften van die wetgeving onderwerpt.

VRAAG :

Wat gebeurt er, indien de leeftijdsgrond van het ene tot het andere land verschilt? Welke van beide wordt in aanmerking genomen voor de toepassing van de bepalingen van de wetgeving betreffende het ruststelsel, op een Belgisch arbeider werkzaam in Italië of op een Italiaans arbeider werkzaam in België?

ANTWOORD :

Rekening houdend met de som der verzekeringsperiodes, worden de rechten van een verzekerde vastgesteld op grond van de ene of van de andere wetgeving, naargelang hij de voorwaarden van een van beide vervult (Art. 10).

VRAAG :

Is samenvoeging toegelaten, wanneer een arbeider de voorwaarden vervult om alle voordelen van de wetgeving in zake rustpensioen van het ene land te genieten en alle voordelen of een deel van de voordelen der gelijkaardige wetgeving in het andere land?

ANTWOORD :

Ja, krachtens het voorkeurrecht, dat hem bij artikel 11 wordt toegekend.

VRAAG :

Worden de in artikel 5 voorziene prestaties aan de rechthebbende betaald door het Belgisch organisme wanneer hij naar Italië is teruggekeerd, door het Italiaanse organisme wanneer hij naar België is teruggekeerd?

ANTWOORD :

Ja, voor zover het alleen gaat over de in genoemd artikel 5 bedoelde prestaties. Dit artikel bepaalt, overigens, dat zij worden uitbetaald, welk ook het land zij waar belanghebbende zijn verblijfplaats heeft.

QUESTION :

Un travailleur italien occupé en Belgique dans les mines peut-il prétendre à la pension d'invalidité en tant que mineur ?

RÉPONSE :

Non. Parce que la législation italienne ne comporte aucun texte légal correspondant en ce qui concerne les mineurs.

QUESTION :

Dans quelle mesure un travailleur belge chômant en Italie ou un travailleur italien chômant en Belgique a-t-il droit aux prestations de l'assurance-chômage ?

RÉPONSE :

C'est l'article 28 qui répond à cette question. Pour autant que le chômeur réunisse les conditions de stage requises du pays où il réside ou qu'il justifie celles exigées par la législation de son pays d'origine, il a droit aux prestations de l'assurance-chômage.

Le Parlement italien n'a pas encore ratifié cette convention, mais des informations reçues récemment permettent d'espérer que cette ratification sera chose faite incessamment.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

R. DIEUDONNE.

Le Président,

H. HEYMAN.

VRAAG :

Heeft een Italiaans arbeider die in België in de mijnen werkzaam is recht op het invaliditeitspensioen als mijnwerker ?

ANTWOORD :

Neen. Omdat de Italiaanse wetgeving geen enkele overeenstemmende wettekst bevat, wat de mijnwerkers betreft.

VRAAG :

In hoever heeft een Belgisch arbeider die in Italië werkloos is, of een Italiaans arbeider die in België werkloos is, recht op de prestaties van de verzekering tegen werkloosheid ?

ANTWOORD :

In artikel 28 wordt op die vraag geantwoord. Voor zover de werkloze de stagevoorraarden vervult, welke door de wetgeving van het land waar hij zijn verblijfplaats heeft, worden gesteld of voor zover hij het bewijs levert dat hij deze vervult, gesteld door de wetgeving van zijn land van oorsprong, heeft hij recht op de prestaties van de verzekering tegen werkloosheid.

Het Italiaans Parlement heeft die overeenkomst nog niet bekraftigd, maar volgens onlangs ontvangen inlichtingen, mag worden verwacht dat die bekraftiging eerlang zal gebeuren.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

R. DIEUDONNÉ.

De Voorzitter,

H. HEYMAN.